

Vymáhanie úhrady mýta v systéme elektronického výberu mýta po roku 2026 (Enforcement)

Hodnota za peniaze projektu

september 2026

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície a projekty. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií Slovenskej republiky k zverejnenej štúdii uskutočniteľnosti. Hodnotenie pripravil pod vedením Patrika Pružinského a Martina Kmeťka Michal Jerga.

Ekonomické hodnotenie Ministerstva financií Slovenskej republiky má odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Opis projektu podľa štúdie uskutočniteľnosti

- **Národná diaľničná spoločnosť na základe výsledkov štúdie navrhuje pre pokračovanie systému kontroly platby mýta (ďalej Enforcement) odkúpenie časti podniku, ktorá zabezpečuje službu vynucovanie, od spoločnosti SkyToll.** Projekt nadväzuje na už prebiehajúce zákazky na dodanie Elektronického mýtného systému a Mýtnych služieb, ktoré boli uzatvorené v roku 2024 a dodáva ich firma Czech Toll. Po ich dodaní a odkúpení časti podniku, ktorá zabezpečuje v rámci elektronického mýtného systému čiastkovú službu Enforcement, má byť podľa štúdie možné kompletne ukončiť pôvodnú zmluvu na komplexné služby elektronického výberu mýta, uzatvorenú v roku 2009 so SkyToll, a.s..
- **Cieľom je zabezpečiť kontrolu platby mýta aj po konci aktuálnej zmluvy na konci roka 2026.** Na kontrolu výberu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry je podľa štúdie potrebných niekoľko prepojených nástrojov. Ide o centrálny IT systém na zber a vyhodnocovanie údajov z kamier a palubných jednotiek v nákladných vozidlách, mýtné brány s inštalovanými kamerami a vozidlá kontroly v teréne. Tieto služby budú podľa platnej zmluvy poskytované dodávateľom do konca roku 2026 a aby bola zabezpečená kontinuita kontroly výberu mýta, je podľa NDS potrebný ich prevod do vlastníctva štátu a zaistenie prevádzky od januára 2027.
- **Odkupná cena je predbežne stanovená na 37,3 mil. eur s DPH a celkové náklady Enforcementu za 10 rokov štúdia odhaduje na 129 mil. eur s DPH.** Odkupná cena za prevod Enforcementu do majetku štátu je predbežne stanovená expertíznym posúdením, najväčšími položkami má byť softvér s odhadovanými nákladmi 22 mil. eur s DPH, mýtné brány s vybavením za 7,5 mil. eur s DPH a vozidlá spolu s technologickými zariadeniami za 5,8 mil. eur s DPH. Súčasťou očakávaných prevádzkových výdavkov sú aj mzdy 85 zamestnancov, ktorí majú v rámci prevodu prejsť z firmy SkyToll a stať sa internými zamestnancami NDS. Odhad odkupnej ceny bude aktualizovaný v znaleckom posudku, ktorého príprava začala súbežne s expertíznym posúdením, ale kvôli potrebe vypracovania detailného Due-Diligence podniku a overeniu stavu všetkého majetku je jeho dokončenie časovo náročnejšie.

Hodnotenie MF SR

- **Enforcement je nevyhnutný nástroj aby štát vedel kontrolovať uhrádzanie stanovených mýtnych poplatkov.** Podľa štúdie je ročný výber mýta na úrovni približne 365 mil. eur a v prípade, že by štát nevedel efektívne kontrolovať či ho dopravcovia platia, by bol odhad ročného výpadku príjmov na úrovni 30 – 50 mil. eur. Tento expertný predpoklad sa nedá overiť, je ale možné predpokladať, že bez nástroja na kontrolu platby mýta by došlo k výraznému poklesu výberu poplatku za využívanie cestnej infraštruktúry.
- **Ak by NDS začala s prípravou nového Enforcementu súbežne s ostatnými zákazkami na nahradenie súčasného mýta, mohli byť jeho celkové náklady nižšie v porovnaní s odkúpením od SkyToll.** Celkové náklady na vybudovanie a prevádzku nového systému Enforcementu počas 10 rokov by boli podľa štúdie nižšie ako alternatíva odkupenia, s prípravou zákazky by ale musela NDS začať skôr. Podľa štúdie by na realizáciu tejto alternatívy bol potrebný dlhší čas odhadovaný minimálne na 2 roky. NDS zároveň upozorňuje, že jej realizácia by už aktuálne neumožňovala zabezpečiť nepretržitý výber mýta od 1.1.2027 a potrebný čas môžu, bez ohľadu na termín začiatku, predĺžiť námietkové konania vo verejnom obstarávaní ako aj náročnosť majetkovoprávneho vysporiadania a výstavby nových mýtnych brán. Štúdia nevysvetľuje, prečo sa s prípravou tejto alternatívy nezačalo skôr, keď sa rozhodlo o nahradení systému SkyToll novými systémami. Tie sa začali obstarávať v roku 2020 resp. 2022 a v prípade, ak by sa v rovnakom čase začalo aj s prípravou obstarania Enforcementu, mohol by štát dostať efektívnejšie riešenie.
- **Odhadovaná odkupná cena Enforcementu určená expertíznym posúdením nezohľadňuje aktuálnu trhovú hodnotu softvéru ani stav a vek majetku.** V expertíznom posúdení je hodnota existujúceho softvéru odhadnutá na 22 mil. eur s DPH (60 % odkupnej ceny). Podľa štúdie uskutočniteľnosti by náklady na obstaranie nového softvéru s totožnými funkcionalitami dosiahli 7,5 – 11,6 mil. eur s DPH podľa výsledku súťaže. Sprístupnená časť expertízneho posúdenia neobsahuje presnú metodiku výpočtu a podklady, z ktorých zhotoviteľ vychádzal, NDS uvádza len využitie

majetkovej metódy. Pripravovaný znalecký posudok by mal overiteľne preukázať, že pri stanovení hodnoty softvéru bolo adekvátne zohľadnené jeho morálne a technické opotrebenie, nakoľko súčasťou jeho spracovania majú byť obhliadky majetku aj detailný opis použitých metódik. Pri oceňovaní hodnoty ostatného majetku vychádza expertízne posúdenie primárne z indexovanej obstarávacej ceny bez detailného overenia aktuálneho technického stavu. V expertíznom posúdení sú koeficienty, ktoré majú v odhade trhovej hodnoty zohľadniť technický stav a zastaranie majetku, bez uvedenia detailnej metodiky, nastavené blízko hornej hranice možného rozpätia. To môže viesť k priradeniu vysokej hodnoty aj technológiám, ktoré sú staršie alebo po dobe technickej životnosti. Expertízne posúdenie je podľa NDS interný podklad a konečný návrh odkupnej ceny sa určí podľa výsledku procesu due dilligence a znaleckého posudku, čo predpokladá aj zmluvne popísaný proces stanovenia kúpnej ceny.

- **Štúdia ani expertízne posúdenie nevyhodnotili, či vek a technický stav majetku nemá dopad na zabezpečenie kontinuity prevádzky Enforcementu a potrebu investícií na jeho obnovu.** V súpise technológií v expertíznom posúdení sú uvedené aj položky, ktoré by v prípade dnešného používania presahovali výrobcom deklarovanú životnosť. V expertíznom posúdení nie je jednoznačne uvedené, či ide o aktuálny stav alebo stav podľa starších podkladov. Aktuálne prebieha proces due dilligence a príprava znaleckého posudku, v rámci ktorých plánuje NDS tieto informácie aktualizovať a spresniť. V nadväznosti na pripravovaný znalecký posudok by malo byť vyhodnotené, či infraštruktúra neobsahuje prvky, ktoré by v prípade prevodu kvôli veku predstavovali prevádzkové a bezpečnostné riziká alebo vyžadovali investície do rozsiahlej obnovy. V štúdiu ani expertíznom posúdení tiež nie je uvedené, ako dodávateľ každoročne plnil službu údržby, obnovy, opravy a inovácie technológií, za ktorú NDS len v poslednom roku štandardnej doby platnosti pôvodnej zmluvy (tzn. 2022) zaplatila viac ako 13 mil. eur s DPH.
- **Odhad prevádzkových nákladov je potrebné podložiť existujúcimi zmluvnými záväzkami a spresniť podľa výsledkov due dilligence.** Podľa štúdie má budúca prevádzka systému vynucovania po odkúpení od SkyToll stáť v priemere viac ako 9 mil. eur s DPH, z čoho tvoria mzdy zamestnancov 3,4 mil. eur ročne. Odhad nákladov sa nedá overiť a zo štúdie vyplýva, že ide o teoretický prepočet, ktorý nevychádza z reálnych prevádzkových nákladov systému v súčasnosti. V rámci procesu due dilligence by preto NDS, resp. ňou poverený audítor mali overiť skutočné prevádzkové náklady, vrátane externých služieb, ktoré si môže SkyToll objednávať od tretích strán. Audítor by okrem výšky nákladov mal posúdiť aj primeranosť zmluvných podmienok z pohľadu NDS. Po realizácii prevodu by sa následne NDS mala snažiť prostredníctvom rokovania alebo súťaže čo najviac zefektívniť podmienky a cenu týchto kontraktov. NDS by tiež mala potvrdiť predpoklad každoročného zvyšovania platov všetkých 85 zamestnancov o 5 %, resp. odhad mzdových nákladov upresniť podľa reálneho systému odmeňovania v NDS a štáte.
- **Súčasťou procesu prevodu by mal byť detailný mechanizmus na overenie odovzdania plnej kontroly nad Enforcementom vrátane prevodu všetkých znalostí a prístupov.** Podľa štúdie si po prevode bude prevádzku Enforcementu schopná NDS zabezpečiť samostatne. To predpokladá, že v rámci prevodu NDS zamestná všetkých kľúčových zamestnancov, ktorí aktuálne prevádzkujú systém a zamestnáva ich SkyToll. Okrem toho je nutné, aby NDS získala aj všetky používané licencie a prístupy do IT systémov. Štúdia tieto riziká popisuje všeobecne a navrhuje aj niektoré opatrenia (napr. licenčný due dilligence), detailný plán overenia prechodu všetkých zamestnancov, znalostí a prístupov a jeho zasadanie do časového harmonogramu prevodu ale nepopisuje. V prípade realizácie prevodu by mala NDS potvrdiť, že došlo k takému odovzdaniu časti podniku, ktorý zabezpečí reálnu kontinuitu prevádzky služby a podmieni tým úhradu za prevod alebo jeho časti.

Odporúčania

- V súlade so zmluvným procesom pripraviť relevantné podklady pre určenie kúpnej ceny (due dilligence a znalecký posudok zohľadňujúci skutočný stav a opotrebenie majetku). Podklady vypracovať takým spôsobom, aby boli preskúmateľné a bolo možné overiť hospodárnosť transakcie.
- Po obdržaní údajov o výške prevádzkových výdavkov vrátane výdavkov spojených so zmluvnými záväzkami medzi SkyToll a tretími stranami ich sprístupniť MF SR a aktualizovať odhad nákladov v štúdiu. V rámci due dilligence posúdiť aj primeranosť zmluvných podmienok a prostredníctvom rokovania alebo súťaže čo najviac tieto kontrakty zefektívniť.

- Na základe due dilligence zanalyzovať modernizačný dlh majetku a vyčíslit' odhad nákladov na obnovu jednotlivých častí. Zároveň preverit', ako si dodávateľ plnil svoje povinnosti obnovy v rámci zmluvných povinností.
- Pripraviť detailný plán krokov, ako NDS plánuje overiť zabezpečenie kontinuity prevádzky služby. Najmä kedy a akým spôsobom vyhodnotí presun kľúčových zamestnancov, licencií a prístupov a ako budú tieto kroky naviazané na fakturačné míľniky transakcie.

Popis projektu

Ciele projektu

Národná diaľničná spoločnosť navrhuje pre pokračovanie systému kontroly platby mýta (ďalej Enforcement) odkupenie časti podniku, ktorá zabezpečuje službu vynucovanie, od spoločnosti SkyToll. Projekt nadväzuje na už prebiehajúce zákazky na dodanie Elektronického mýtného systému a Mýtnych služieb, ktoré boli uzatvorené v roku 2024 a dodáva ich firma Czech Toll. Po ich dodaní a odkúpení časti podniku, ktorá zabezpečuje v rámci elektronického mýtného systému čiastkovú službu Enforcement, má byť podľa štúdie možné kompletne ukončiť pôvodnú zmluvu na komplexné služby elektronického výberu mýta, uzatvorenú v roku 2009.

Cieľom je zabezpečiť kontrolu platby mýta aj po konci aktuálnej zmluvy na konci roka 2026. Na kontrolu výberu poplatkov za používanie cestnej infraštruktúry je podľa štúdie potrebných niekoľko prepojených nástrojov. Ide o centrálny IT systém na zber a vyhodnocovanie údajov z kamier a palubných jednotiek v nákladných vozidlách, mýtné brány s inštalovanými kamerami a vozidlá kontroly v teréne. Tieto služby budú podľa platnej zmluvy poskytované dodávateľom do konca roku 2026 a aby bola zabezpečená kontinuita kontroly výberu mýta, je podľa NDS potrebný ich prevod do vlastníctva štátu a zaistenie prevádzky od januára 2027.

Identifikácia potreby

Enforcement je nevyhnutný nástroj aby štát vedel kontrolovať uhrádzanie stanovených mýtnych poplatkov. Podľa štúdie je ročný výber mýta na úrovni približne 365 mil. eur a v prípade, že by štát nevedel efektívne kontrolovať či ho dopravcovia platia, by bol odhad ročného výpadku príjmov na úrovni 30 – 50 mil. eur. Tento expertný predpoklad sa nedá overiť, je ale možné predpokladať, že bez nástroja na kontrolu platby mýta by došlo k výraznému poklesu výberu poplatku za využívanie cestnej infraštruktúry.

Analýza alternatív

Zo štyroch popísaných alternatív štúdia detailne hodnotí dve, ktoré by mali zaistiť efektívnu kontrolu platby mýta. Štúdia projektu popisuje celkovo 4 alternatívy, ako sa s končiacou zmluvou na prevádzku Enforcementu vysporiadať. Všeobecne popisuje aj alternatívu, že štát nebude mať na kontrolu zaplatenia mýta žiadny nástroj resp. možnosť zavedenia manuálnych a mobilných kontrol mýta. Tieto alternatívy do ekonomického hodnotenia nevstupujú, pretože nie sú podľa štúdie schopné zabezpečiť požadovanú úroveň zabezpečenia plnohodnotnej služby Enforcementu. Štúdia následne bližšie porovnáva alternatívy vybudovania nového systému Enforcementu resp. odkúpenia systému od firmy SkyToll.

Ak by NDS začala s prípravou nového Enforcementu súbežne s ostatnými zákazkami na nahradenie súčasného mýta, mohli byť jeho celkové náklady nižšie v porovnaní s odkúpením od SkyToll. Vybudovanie nového systému Enforcementu by bolo podľa štúdie lacnejšie ako jeho odkúpenie, s prípravou zákazky by ale musela NDS začať skôr. Podľa štúdie by na realizáciu tejto alternatívy bol potrebný dlhší čas odhadovaný minimálne na 2 roky. NDS zároveň upozorňuje, že jej realizácia by už aktuálne neumožňovala zabezpečiť nepretržitý výber mýta od 1.1.2027 a potrebný čas môžu predĺžiť námietkové konania vo verejnom obstarávaní ako aj náročnosť majetkovoprávného vysporiadania a výstavby nových mýtnych brán. Štúdia nevysvetľuje, prečo sa s prípravou tejto alternatívy nezačalo skôr, keď sa rozhodlo o nahradení systému SkyToll novými systémami. Tie sa začali obstarávať v roku 2020 resp. 2022 a v prípade, ak by sa v rovnakom čase začalo aj s prípravou obstarania Enforcementu, mohol by štát dostať efektívnejšie riešenie.

Ekonomické hodnotenie

Celkové náklady na zabezpečenie služby Enforcement na 10 rokov štúdia odhaduje na 129 mil. eur s DPH. Odkupná cena Enforcementu, ktorú by štát mal zaplatiť jednorazovo je predbežne odhadovaná na 37,3 mil. eur s DPH. Odhad na základe expertízneho posúdenia je vyšší ako aktuálna trhovú hodnotu prevádzaného majetku, zároveň expertízne posúdenie neuvádza všetky údaje a podrobnosti o využitých metódach ocenenia jednotlivých častí služby. Preto by NDS mala vypracovať nový odhad odkupnej ceny na základe zmluvného postupu a v súlade s relevantnými ustanoveniami pôvodnej zmluvy a náklady pred rokovaním o zmluve na prevod služby aktualizovať.

Odkupná cena je predbežne stanovená na 37,3 mil. eur s DPH a celkové náklady Enforcementu za 10 rokov štúdia odhaduje na 129 mil. eur s DPH. Odkupná cena za prevod Enforcementu do majetku štátu je predbežne stanovená expertíznym posúdením, najväčšími položkami má byť softvér s odhadovanými nákladmi 22 mil. eur s DPH, mýtné brány s vybavením za 7,5 mil. eur s DPH a vozidlá spolu s technologickými zariadeniami za 5,8 mil. eur s DPH. Súčasťou očakávaných prevádzkových výdavkov sú aj mzdy 85 zamestnancov, ktorí majú v rámci prevodu prejsť z firmy SkyToll a stať sa internými zamestnancami NDS.

Odhadovaná odkupná cena Enforcementu určená expertíznym posúdením nezohľadňuje aktuálnu trhovú hodnotu softvéru ani stav a vek majetku. V expertíznom posúdení je hodnota existujúceho softvéru odhadnutá na 22 mil. eur s DPH (60 % odkupnej ceny). Podľa štúdie uskutočniteľnosti by náklady na obstaranie nového softvéru s totožnými funkcionalitami dosiahli 7,5 – 11,6 mil. eur s DPH podľa výsledku súťaže. Sprístupnená časť expertízneho posúdenia neobsahuje presnú metodiku výpočtu a podklady, z ktorých zhotoviteľ vychádzal, NDS uvádza len využitie majetkovej metódy. Pripravovaný znalecký posudok by mal overiteľne preukázať, že pri stanovení hodnoty softvéru bolo adekvátne zohľadnené jeho morálne a technické opotrebenie. Pri oceňovaní hodnoty ostatného majetku vychádza expertízne posúdenie primárne z indexovanej obstarávacej ceny bez detailného overenia aktuálneho technického stavu. V expertíznom posúdení sú koeficienty, ktoré majú v odhade trhovej hodnoty zohľadniť technický stav a zastaranie majetku, bez uvedenia detailnej metodiky, nastavené blízko hornej hranice možného rozpätia. To môže viesť k priradeniu vysokej hodnoty aj technológiám, ktoré sú staršie alebo po dobe technickej životnosti. Expertízne posúdenie je podľa NDS interný podklad a konečný návrh odkupnej ceny sa určí podľa výsledku procesu due diligence a znaleckého posudku, čo predpokladá aj zmluvne popísaný proces stanovenia kúpnej ceny.

Podľa štúdie sú investičné náklady nižšie pri odkúpení časti podniku, rozpočet alternatívy verejného obstarávania však vychádza z expertných odhadov NDS. Podľa ekonomickej analýzy v štúdii je aj pri vyšších nákladoch najvýhodnejšia alternatíva odkúpenia časti podniku, lebo v prípade jej realizácie nedochádza k výpadku výberu mýta. Nižšie sú vyčíslené aj úvodné investičné náklady odkúpenia. Rozpočet alternatívy verejného obstarávania však vychádza z expertných odhadov NDS, ktoré na základe štúdie nie je možné overiť (napr. jednotkové ceny kontrolných staníc, hliadkových vozidiel, pracovných staníc a ICT a kancelárskeho vybavenia, kde sú ako zdroj ceny uvedené „pôvodné náklady na kalkuláciu ENF“).

Tabuľka 1: Porovnanie štruktúry odhadovaných nákladov (v mil. eur s DPH)

Položka	Odkúpenie podľa expertízneho posúdenia	Verejné obstarávanie podľa štúdie
Investícia	37,3	42,1
Softvér	22,3	11,6
Mýtné brány s vybavením	7,5	17,6
Vozidlá s vybavením	5,8	6,4
Aktuálne obstarávaný majetok (vozidlá, rozvoj IT systému)	1,6	0,9
Hardvér a datacentrum	0,1	5,6
Ochranná známka a domény	0,003	0,0
Prevádzka	91,3	72,3
Celkové náklady	128,6	114,4

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti NDS, spracovanie ÚHP

Odhad prevádzkových nákladov je potrebné podložiť existujúcimi zmluvnými záväzkami a spresniť podľa výsledkov due diligence. Podľa štúdie má budúca prevádzka systému vynucovania po odkúpení od SkyToll stáť v priemere viac ako 9 mil. eur s DPH, z čoho tvoria mzdy zamestnancov 3,4 mil. eur ročne. Odhad nákladov sa nedá overiť a zo štúdie vyplýva, že ide o teoretický prepočet, ktorý nevychádza z reálnych prevádzkových nákladov systému v súčasnosti. V rámci procesu due diligence by preto NDS, resp. ňou poverený audítor mali overiť skutočné prevádzkové náklady, vrátane externých služieb,

ktoré si môže SkyToll objednávať od tretích strán. Audítor by okrem výšky nákladov mal posúdiť aj primeranosť zmluvných podmienok z pohľadu NDS. Po realizácii prevodu by sa následne NDS mala snažiť prostredníctvom rokovania alebo súťaže čo najviac zefektívniť podmienky a cenu týchto kontraktov. NDS by tiež mala potvrdiť predpoklad každoročného zvyšovania plátov všetkých 85 zamestnancov o 5 %, resp. odhad mzdových nákladov upresniť podľa reálne systému odmeňovania v NDS a štáte.

Štúdia ani expertízne posúdenie nevyhodnotili, či vek a technický stav majetku nemá dopad na zabezpečenie kontinuity prevádzky Enforcementu a potrebu investícií na jeho obnovu. V súpise technológií v expertíznom posúdení sú uvedené aj položky, ktoré by v prípade dnešného používania presahovali výrobcom deklarovanú životnosť. V expertíznom posúdení nie je jednoznačne uvedené, či ide o aktuálny stav alebo stav podľa starších podkladov. Aktuálne prebieha proces due dilligence a príprava znaleckého posudku, v rámci ktorých plánuje NDS tieto informácie aktualizovať a spresniť. V nadväznosti na pripravovaný znalecký posudok by malo byť vyhodnotené, či infraštruktúra neobsahuje prvky, ktoré by v prípade prevodu kvôli veku predstavovali prevádzkové a bezpečnostné riziká alebo vyžadovali investície do rozsiahlej obnovy. V štúdii ani expertíznom posúdení tiež nie je uvedené, ako dodávateľ každoročne plnil službu údržby, obnovy, opravy a inovácie technológií, za ktorú NDS len v poslednom roku štandardnej doby platnosti pôvodnej zmluvy (tzn. 2022) zaplatila viac ako 13 mil. eur s DPH.

Riziká projektu

Súčasťou procesu prevodu by mal byť detailný mechanizmus na overenie odovzdania plnej kontroly nad systémom vynucovania vrátane odovzdania všetkých znalostí a prístupov. Štúdia všeobecne predpokladá, že po odkúpení systému si jeho prevádzku dokáže zabezpečiť NDS samostatne. To predpokladá, že v rámci prevodu NDS zamestná všetkých kľúčových zamestnancov, ktorí aktuálne prevádzkujú systém a zamestnáva ich SkyToll. Okrem toho je nutné, aby NDS získala aj všetky používané licencie a prístupy do IT systémov. Štúdia tieto riziká popisuje všeobecne a navrhuje aj niektoré opatrenia (napr. licenčný due dilligence), detailný plán overenia prechodu všetkých zamestnancov, znalostí a prístup a jeho zasadanie do časového harmonogramu ale nepopisuje. V prípade realizácie prevodu by mala NDS potvrdiť, že došlo k takému odovzdaniu časti podniku, ktorý zabezpečí reálnu kontinuitu prevádzky služby a podmieniť tým úhradu za prevod.